

MAS, selecció de compostos de ~ (DECat. vii, 416b29-417a281)

I. *Cases del Mas*, a Andorra (Anyós, *Relació Vall d'Andorra*, 15; any 1838); *Llau i serrat de la solana de Mas*, a Puiformiu (Pallars Sobirà) (xxxvii, 17.9); *El Mas*, a Vallmoll (Alt Cp. Tarr.) (xlvi, 19.42); *Racó de Mas*, a Atzúbia (Valls de Pego) (xxxiii, 115.17); *Poet de Mas*, a Parcent (Valls de Pego) (xxxiv, 135.24); *Son Mas*, a Inca (Mallorca) (al.49.1); *Can Mas*, a 10 Bunyola (Mallorca) (xl, 8.11).

Mas d'Avall, llogaret a Costur (Plana Cast.) (xxix, 8.14); *Mas de Barberans*, veg. s.v. Barberà; *Masbarrat*, veïnat del municipi d'Aiguamúrcia (Alt Cp.Tarr.); *Can Ma(s)batlle*, a Canet d'Adri (Gironès) (xliv, 119); *El Mas Blanc*, al Boixar (Ports de Morella); *El Mas Blanc*, a Sant Martí de Centelles (Osona); *Masbò*, a Moncofa (Plana de Castelló) (xxix, 200.14); *El Mas Vell*, a Almatret (Segrià).

Mas del Coll, a Morella (Ports); *El Mas d'En Bosc*, 20 veïnat del municipi de Cambrils (Cp. Tarr.); *Mas de Dalt*, a Cabanes (Alt Empordà); *Can Masferrer*, a St.Sadurní d'Osormort (Osona).

El Mas de les Garrigues, antic priorat benedictí del Rosselló); *Mas de les Fonts*, a Vallirana; *Mas dels Frares*, a Arboli (Priorat); *El Mas d'En Gall*, veïnat del municipi d'Esparreguera (Baix Llobregat); *Cal Masdengrau*, a Torà de Riubragós (Segarra) (xlvi, 146.23); *Mas d'En Mir*, veïnat d'Esponellà (Gironès); *Mas del Rector*, a Almatret (Segrià); *El Mas Riquer* a 30 Mont-ras (Baix Empordà); *Mas Sever*, veïnat del terme de Sils (Selva) (NP); *L'Hort de Masdemont*, a Yinarós (Baix Maestrat) (xxviii, 63.9); *Mas de la Rabosa*, a Rossell (Baix Maestrat).

II.

Reunim ací alguns compostos de *mas* (casa de camp important) més necessitats d'explicació.

MASARBONÈS. Amb MASLLORENÇ, poble amb municipi en el Baix Penedès, a mig camí del Vendrell a Valls. A distingir de *Llorenç* altre poble i municipi de la comarca uns 18 k. més a l'Est (del qual ja hem donat nota a la Ll.). És parròquia del bisbat de Bna. 45 Ni la GGC, p. 872 ni l'*Enc.Cat.* no en donen dades històriques. El segell municipal és de factura moderna. L'església fou reformada el 1854.

Agregat al municipi de Masllorenç hi ha el llogaret de *Masarbonès* amb església sufragània de la d'aquest. 50 Consta ja en el cens de 1359 com «*Lo Mas de Narbonès* (CoDoACA xii, 30).

Format amb les dues formes del mateix NP *Arbonès* és una variant estreta de *Narbonès*, la forma primitiva d'aquest nom, que era el gentilici de la ciutat 55 llenguadociana de *Narbona*: l'ús de *Narbonès* com

NP donà peu a entendre que la seva *N*- inicial era la del títol o article personal *En* (*N'*). En la variant sencera es troben, p.ex., *Pere Narbonès* l'any 1274 en una carta de franqueses a Ulldecona, en la qual figura també *Prat Narbonès* (Font Rius, C.d.p. § 223). Nom que es repeteix, merament com el d'un mas, en el Maestrat: *Mas de Narbonès*, te. Tirig (xxviii, 99.1, '27 × '46); i NP «Raymundus Narbonès» a. 1199 (*Cart.de Poblet*, p. 5ss.).

I deglutinat: cogn. *Arbonès*, recollit a Ullà (xxii, 164.22) i altres llocs. Probablement alterat com *G. de Arbanes*, en un altre doc. del dit cartulari, a. 1192, p. 150 (per més que aquest coincideixi amb el NL aragonès pre-romà *Arbaniés*, partit judicial d'Osca (ja a. 1440, CCandi., BCEC 1910, 172), però és casual.

En el nom de *Narbona* mateix, també es produí la deglutinació de la *N*- (per confusió amb la prep. locativa *en*). I per cert molt extensament i des de molt antic: carta d'un mercader català signada a *Arbona*, a. 1469 (*N.Cl.* ix, 129.18). Fins i tot també en autors àrabs: ' <A>rbûna en el persa Aben-Khurradâdbih i altres (Simonet, *Glos.Moz.*; Alemany, *Geogr.Ant.Ar.*, p. 4).

D'on el cogn. cat. *Arbona* que és sobretot mall. i val.: allí ja antic: S. XIII a Sta. M^a del Camí (*BSAL* VIII, 3746; Josep Arbona, escriptor de Palma de M. 1654-1726, J.M.Bover *Bi.Escr.Bal.* § 4). Molt arrelat sobretot a Sóller, Esporles, Marratxí etc. També en tinc nota a Gandia, Dènia i Laguar. *Dona Arbona* heroïna del romanç *La Mala Sogra* (Milà F., *Romancerillo* eds. 1853, 1882, n.22). D'ací s'extragué el cogn. *Arbó* (Tort...) del qual també és variant *Narbó* en doc. de 1259: formats com *Barceló*, *Tarragó/-ona*.

35 MASBOQUERA

Llogaret del Baix Cp.Tarr., agre. a Vandellòs, uns 70 edif. amb 249 hab. (Iglésias-Sant., *Guies* II, 227): és a 1 h. de Vandellòs, i a 1h.35 de l'Hospitalet, en el camí (i a 3 h. de distància) de Llaberia. Encara que 40 també se n'ha dit *Masdenboquera* (*N.C.E.C.*) és un *-en-* intercalat i espuri. El nom li deu venir de la situació, car es troba, com explica Igl.-S., a l'obertura d'un comellar que baixa cap a desembocar per l'esq. al riu Llastres. I segurament s'identifica amb el «*Bar-ranc*» conegut per *Boquers*, que segons el Capbreu d'Entença (copiat c. 1340), consta *Boqués*, f° 3v^o (ed. Romero, p. 222), així com en Bru *F.d'Hist. de Tivissa* i la monogr. de Tivissa (1984 pp. 90, 115), marcant la partió de Tivissa amb la Serra d'Almos.

MASCABRÉS, veïnat de pocs habitants, agre., 3k.N., de l'Aleixar, poble del Baix Cp.Tarr. amb església sufragània.

MENCIONS ANT. V. cites dels anys 1328-57 (escrit *-brers* amb *-r* incorrecta, cita d'Albert Manent, *Monogr. de l'Aleixar*). Crec que *Cabrés* fou NP viu al